

L' ART DEL PAGÈS

SECCIÓ DOCTRINAL, AGRONÒMICA Y BIBLIOGRÀFICA.

Que duri tant com pugui....

Nostre apreciable amic y colaborador, Don Theodor Creus, ha publicat un comunicat en lo *Diario de Villanueva y Geltrú*, que sentim no poder insertar sencer per haverlo rebut quant lo present número estava acabat.

No obstant, volém que 'ls lectors de L' ART DEL PAGÈS sàpigan de que's tracta, per ser un assumpto de molta importancia pera 'l pays en general.

Lo Sr. Creus, director del *Sindicat de defensa contra la filoxera* en aquell partit, formant part en consecuencia, de la *Comissió provincial*, esplica 'ls motius que l' empenyen á la publicació del citat escrit, indicant que no entrá á formar part d' aquesta última *pera servirhi de simple motiu d' ornamentació*.

Diu que en los 20 mesos que han transcorregut desde que 's constituí, ab arreglo á la nova ley, la *Comissió provincial de defensa de Barcelona*, no ha rebut del govern autorisació ni fondos de cap classe pera poder omplir degudament la tasca que la ley de sa creació y las apremiants ordres del mateix govern li tenian encomenada.

Acaba manifestant que té probas concluhents de lo dit; que no es culpa seva, ni de sos dignes companys de Co-

misió, si tan poch s' ha fet y fà pera apreciar la extensió del mal y aturar en lo possible sos progresos; y que, per mes impossible que sembli, lo Govern, que 's diu, de la Nació, vé mirant impassible durant mesos y mesos y molt aviat anys, com una calamitat pública ve destruhint lo principal ram de la producció agrícola d' aquesta Provincia, sense atendre pera res las disposicions de la lley, ni las peticions ajustadas á la mateixa, que li ha dirigit tothom.

Lo govern podrá dir *Que duri tant com pugui.....* pero lo pays un dia ó altre 's cansará y qui sap si completará lo final de aquesta cansó vulgar ab lo *Be prou que se acabarà.*

SECCIO D' AGRICULTURA PRACTICA.

Colecció de patatas cultivadas en la Riereta en l' any 1887.

Per haver arribat massa tart la remesa de las que portan nom estranjer, no pogué ferse l' ensaig ben fet per cual motiu no pot donarse lo producte ab relació á la superficie de terra, y si sols ab la unitat de llevar.

- 1.ª Institut de Beauvais—rústica, tardana, de bona guarda, producte 35 kilos, per un de llevar.
- 2.ª Flocon de neige—fina, de mitj temps. de bona guarda, 35 per l.
- 3.ª Chardon—rústica, grossa, tardana y de bona guarda, 28 per l.
- 4.ª Van-der-Veer—rústica, grossa, tardana y de bona guarda, 27 per l.
- 5.ª Boursier ou Rickmaker—rústica, tardana y bona, 27 per l.
- 6.ª Seguin—fina, primerenca, y de bona conservació 27 per l.
- 7.ª Blanchard—fina, molt primerenca, 23 per l.
- 8.ª Royal ash leaved kidney—molt fina y primerenca, 23 per l.

- 9.ª Elephant blanc—grossa, rústica, tardana y de bonaguarda, 22 per 1.
10. Grosse jaune—fina, grossa, de gran cultiu y tardana, 21 per 1.
11. Magnum bonum—grossa, fina, de mitj temps, bona guarda, 20 per 1.
12. Merveille d'Amérique—grossa, hermosa, bona, de gran cultiu, 19 per 1.
13. Grampian—rústica, de mitj temps, de bona guarda, 19 per 1.
14. Geante des sables—tardana, grossa de bona guarda, 19 per 1.
15. Jeance—grossa, rústica, farinosa, y de bona guarda, 18 per 1.
16. Vitelotte—(vraie) de guiso, fina, de mitj temps, 18 per 1.
17. Prince de Gales—fina, primerenca, 16 per 1.
18. Farineuse rouge—grossa, farinosa, rústica y de bona guarda, 16 per 1.
19. Victor—molt primerenca y fina, cultiu d'horta, 13 per 1.
20. A feuille d'ortie—fina, primerenca y de planta resistent a 12 per 1.
21. Champion—rústica, tardana, 10 per 1.
22. Early rose—á excepció de la Victor, la mes primerenca de totes y eccessivament productiva, pero de mala guarda.
23. Innominada—fa tres anys portaren alguns tubérculs de Fransa, sense saber lo nom; com á grossa y productiva no te igual, es de bona guarda, pero es grossera de pasta; pera aliment del bestiar es la que deu cultivarse ab preferencia, es tardana.
24. Carolinas—las anomenem aixís per haberlas proporcionat una senyoreta que 's diu Carolina, qui se las proporcioná per medi de son jermá de la pacotilla de un barco alemá. Es grossa fina, tardana y molt productiva.
25. Inglesa blanca. { Son las dos clases que feyan la ri-
26. Inglesa vermella. { quesa dels pobles de nostra montanya per sa extremada finura y producció, pero acaba de abandonar-se son cultiu per causa de la malaltia regnant.
27. Pegueresa blanca—molt bona, mes te l'inconvenient de ser massa ullada.
28. Blanca de ull fondo—com la anterior pero mes irregular de formas.

29. De bolado—Varietat que ha comensat á cultivarse sense saberse lo nom. Es fina, de bona guarda y productiva.

30. Porquina—molt rústica y productiva, bona pera 'l bestiar. Doném la producció solament de las 21 primeras classes, per ser las introduhidas l' any passat y hem de advertir que á causa de haberlas sembrat massa tart y massa espessas, per falta de terreno disponible, la proporció del tant per un de producto, es menor del que hauria sens dupte sigut en algunas varietats.

Per finas y primerencas recomaném los números 19, 22, 7, 8, 17 y 20. Per lo gran cultiu y aliment del home, recomaném los números per ordre, 2, 11, 29, 25, 22, 26, 28, 18, 6, 10, 13, 20, 6, 1, etc.,

Y per aliment del bestiar, recomanem especialmént los números, 23, 14, 18, 1, 2, 3, 4, 5, 9, 10, 12, 22, 26, y 30, per ser las mes rústicas y productivas.

Heus aquí cumplerta la promesa que ferem als nostres lectors al descriure la finca de la Riereta, en lo número 309, ab motiu d' acabarla de visitar en aquella ocasió.—T.

Del cultiu de la vinya en la comarca de Vilanova y Geltrú.

II.

Gastos de plantació y cultiu del primer any de mayol per un jornal de terra del pais.

Travalls.	Ptas	Ots.
Per llaurar lo camp pera cubrir	7	50
» llenya pera cubrir.	45	
» portarla al camp.	7	50
» jornals de cubrir formigueras.	24	
» fems pera barrejar lo cremadis.	90	
» portarlos al camp.	15	
» jornals de barrejarlos.	9	
» resseguir las herbas dolentas.	3	
» llaurarlo y aplanarlo el camp.	7	50
» senyalar per obrí los claveróns.	8	
» tallar los mayols.	4	50
Suma y segueix.	221	00

Travalls	Ptas	Cts
Suma anterior..	221	00
Per portarlos al aygua y portarlos al camp.	3	75
» obrir los claverons.	189	
» posar 'l mayol.	15	
» posar l' adob dintre 'ls claverons.	12	
» tirar 'l guret dins..	15	
» aplanar la terra dels claverons.	6	
» llaurar 'l mayol.	7	50
» cavarlo, adrejarlo y podarlo.	6	
» dos vegadas mes llaurarlo.	7	50
» dos vegadas mes cavarlo.	3	
» las vegadas que convinga si plou fort.	6	
» gastos de contribució.	6	50
Suma.	498	25

Gastos pel cultiu del segon any ó mayola.

Per llaurar la mayola..	7	50
» cavarla.	3	50
» podarla.	3	
» segona llaurada.	3	75
» cavarla.	3	
» tercera llaurada.	3	75
» cavarla.	3	
» sofre y ensofrar.	4	50
» resseguir algunas herbas.	1	50
» contribució.	6	50
Total de gastos del segon any. Suma.	40	

Gastos de cultiu del tercer any.

Per podar la vinya.	4	50
» fer las faxinas ó plegá las vergas.	2	
» llaurar d' hivern.	7	50
» cavar los lloms.	4	50
» llaurar la segona vegada.	3	75
» esmajencar.	3	
» espurgar.	4	
» llaurar la tercera vegada.	3	75
» esmajencar la tercera vegada.	3	
» tres vegadas ensofrar y 'l sofre necessari.	6	
» resseguir las herbas dolentas.	1	50
» cullir los rahims y portarlos al cup y trepitjarlos	11	
» arreglarlo y trafegarlo.	2	50
» contribució.	6	50
Los gastos del cultiu del tercer any suman.	63	50

Travalls.

Ptas Cts

Productos del tercer any.

Pot produhir sis cargas de vi á 25 pesetas carga.	150
per la brisa, una prempsada á 2 pessetas.	2
» las herbas de la vinya pera bestiar.	1 50
Productos totals del tercer any.	153 50

ADVERTENCOIA.

Al passar de cinch anys la vinya tindrà l' aumennt de cultiu de gastos, 15 pessetas per jornal, en fer colgats y rasetas.

Gastos del cultiu del cuart any per un jornal vinya.

Per podar la vinya.	4 50
» fer las faxinas ó plegar las vergas.	4
» llaurar d' hivern.	7 50
» cavar lloms.	4 50
» segona llaurada.	3 75
» esmajencar.	3
» espurgar la vinya.	4
» tercera llaurada.	3 75
» tercera esmajencada.	3
» tres ensofradas y sofre necessari.	6
» la contribució.	6 50
» arreglo de marges y rasas.	3
» cullir los rahims, portarlos al cup y trepitxarlos	15
» arreglarlo y trafegarlo.	3
» resseguir las malas herbas.	1 50
Gastos totals del cultiu y recolecció del cuart any.	73

Productos del cuart any.

Produheix per terme mitx 8 cargas de vi á 25 pesetas carga.	200
De la brisa de una prempsada y mitxa á dos pessetas prempsada.	3
De las herbas de la vinya pel bestiar.	1 50
Producto total.	204 50

Condicions en lo cultiu de la vinya que s' acostuman en aquesta comarca.

La gran mayoría de las propietats plantadas de vinya de aquesta comarca no son conrehuadas per los seus propietarios, si-
nó que están repartidas entre treballadors de la terra anomenats
masovers ó **parcés** y aquestos están encarregats de cultivarla
á las sevas costas, recullir los fruyts, y portar á cap tots los tre-

balls que requereix per posar los vins á sos depósitos, perteneixent la meytat dels productos al propietari y l' altre al masover de la vinya que ha conrehuat.

Los tractes y condicions que se acostuman fer son de diferente classe per que ab uns te obligació lo propietari, que dona la terra en masoveria, á pagá tots los gastos de plantació de la vinya, y el masover ó parcér te l' encárrech de fer tots los demés trevalls perteneixents al cultiu y recolecció dels fruyts, y aquestos contractes acostuman á ser de un fins á cinch anys, tenint obligació lo propietari de pagar totas las milloras de trevalls y adobs que 'l parcér ó masover no hagia tret lo seu profit en cas de despedirlo. Altres contractes se acostuman á fer que 'l masover ó parcér te obligació de pagá tots los gastos de plantació, cultiu y recolecció, y aquestos se fan per la duració de 25 á 30 anys tenint tambe la obligació 'l propietari de pagar al masover tots los traballs y milloras que tinguin en la vinya que ha plantat en cas de despedirlo avants de cumplir lo temps senyalat. Uns y altres tractes portan la obligació de doná la meytat dels fruyts al propietari, pagarli la meytat de la contribució y la tercera part del sofre que 's gasta per ensofrar ditas vinyas.

Altres contractes hi ha especials per terrenos flachs y montanyosos que 'l propietari dona als parcérs porque aquestos plantin vinya á las sevas costas tenint la obligació de pagar al duenyo de la terra la tercera part dels fruyts que en la vinya se recullin y á aquestas terras se 'ls dona 'l nom de rabassa, y dits tractes al menys tenen la duració de 40 á 50 anys.

Desgraciadament algunas vegadas se donan terras per cultivar vinya, que per tenir poca inteligencia 'l propietari en l'art del pagés y altres vegadas guiats pel seu egoisme, posan condicions exageradas y carregosas pera 'l masover ó parcér que tart ó d' hora aquestos tractes portan la miseria al trevallador y després la ruina de la propietat, pagánt molt cart lo propietari aquella part de beneficis ilegals que habia exigit al trevallador. Molt al contrari succeheix al propietari ínteligent en l'art y guiats per la recta rahó donant á son masover totas las ventatjas que 'l seu coneixement li dicta, fa que 'l masover guanyi la subsistencia d' éll y de la familia y que la propietat vaigi cada dia en augment y pугan molts anys estar satisfets l' un del altre donant progrés al individuo y á la societat.

R. A.

SECCIÓ DE NOTICIAS AGRICOLAS.

Conservació de las eynas del camp —Pera conservarlas en bon estat s' empapa un drap en oli de llinosa ó de nous, calent y 's fregan ab ell las eynas tant si son de fusta com de ferro.

Aquesta operació 's repeteix de tant en tant.

L' oli, al assecarse, formarà una especie de barnis que no deixarà esquerdá la fusta ni que 'l ferro 's rovelli.

Aquest procediment es lo mes económic pera conservar en bon estat tota mena d' eynas.

Estátua merescuda. —L' introductor y propagador del cultiu de la patata en Fransa va á tindre per fi una státua en sa patria

L' Ajuntament de Neuill, ahont Parmentier nasqué, inaugurarà 'l monument lo dia 10 d' Abril próxim.

Han sigut invitats á la cerimonia lo president del Consell de ministres, lo ministre de Agricultura, lo de Instrucció pública y Bellas Arts y una comissió de l' Academia de ciencias.

La státua, de bronze, es obra del escultor Gaudex, y representa á Parmentier, de peu, ab lo cap descubert, lleugerament inclinat y examinant lo preciós tubércul que acaba de tallar.

A la má dreta té encara lo ganivet

A la espatlla porta un sach plé de patatas y als peus se veu una aixadella.

Foment de la Agricultura de Badalona. —Lo Director de la secció de Socorros d' aquesta Societat es D. Francisco Porta y no lo que posárem equivocadament al donar compte de la renovació de cárrechs de la mateixa en lo número 310.

Pulverisador-Cantarell. —En la secció d' anuncis del present número, ne publiquem un, destinat á donar á coneixer aquest pulverisador que fabrica en aquesta ciutat D. Joaquim Cantarell.

Per lo mateix podran ferse cárrech nostres lectors de las ventatjas que te aquest *sistema catalá* sobre d' altres, ja per esser facilment manejable per calsevol, ja per sa gran baratura.
